

17. 3. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Bezdlužnost poskytovatele sociálních služeb po 1. 3. 2025

Bezdlužnost poskytovatele sociálních služeb byla tématem, které se stalo velmi diskutovaným v souvislosti s případem, který se odehrál ve Zlínském kraji, kdy byla zrušena registrace sociální služby z toho důvodu, že poskytovatel sociální služby nebyl bezdlužný. Poskytovatel sociální služby se obrátil na správní soud, který rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí zrušil a věc vrátil k novému projednání s tím, že mezi podmínkami registrace bezdlužnost není normována.

Tomuto názoru, bohužel správně, přisvědčil i Nejvyšší správní soud, na který se Ministerstvo práce a sociálních věcí obrátilo s kasační stížností [\[1\]](#).

Nejvyšší správní soud uvedl: „Z jazykového a formálně systematického výkladu ustanovení § 78 až 86 zařazených do oddílu s názvem Podmínky registrace nelze dovodit, zda § 79 odst. 5 písm. j) zákona o sociálních službách stanoví „podmínku“, kterou musí poskytovatel splňovat po celou dobu poskytování sociálních služeb či se jedná o „podmínku“, která má jednorázový charakter (postačí ji splnit pouze při registraci). Není tak jednoznačně stanoveno, zda má registrující orgán povinnost rozhodnout o zrušení registrace, pokud poskytovateli sociálních služeb vzniknou nedoplatky na pojistném.“[\[2\]](#) A dále poznamenal: „Nejvyšší správní soud proto ve vztahu k odnětí již jednou uděleného oprávnění zdůrazňuje, že je třeba trvat na tom, aby zákonodárce formuloval podmínky pro odnětí natolik jednoznačně, srozumitelně, přesně a úplně, aby minimalizoval výkladové nejasnosti. Pokud se mu to nepodaří, nelze klást obsahové nejasnosti zákona k tíži subjektu, o jehož právech a povinnostech je rozhodováno.“[\[3\]](#)

Novela zákona o sociálních službách

Na výše uvedený požadavek definování podmínek registrace sociální služby reagoval zákonodárce tím, že do novely zákona o sociálních službách[\[4\]](#) vložil novou podmínku registrace (nové písm. j) v ustanovení § 79 odst. 1), které normuje podmínku takto: „...skutečnost, že žadatel nemá daňové nedoplatky, nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti; za nedoplatek se nepovažuje částka, jejíž placení je povoleno ve splátkách.“

Současně do zákona o sociálních službách bylo vloženo nové ustanovení § 81a, v jehož odstavci 1 je nově stanoveno: „Poskytovatel sociálních služeb musí plnit podmínky podle § 79 odst. 1 po celou dobu poskytování sociální služby.“ Je tedy nově stanoveno, že všechny podmínky, které musel žadatel

o registraci sociální služby splňovat při podání žádosti, resp. po celou dobu řízení o registraci, musí plnit i po rozhodnutí registrujícího orgánu, jímž bylo oprávnění k poskytování sociální služby (registrace) uděleno, resp. je musí plnit po celou dobu poskytování sociální služby. Tato výslovná právní úprava se tak nově vztahuje samozřejmě i na požadavek bezdlužnosti.

Jak to bude se sociálními službami registrovanými před 1. 3. 2025

Výše uvedená ustanovení zákona o sociálních službách nabývají účinnosti dnem 1. 3. 2025, může tak vyvstat otázka, jestli uvedená podmínka bezdlužnosti po celou dobu poskytování sociální služby dopadá i na sociální služby, které byly registrovány před touto změnou zákona o sociálních službách, tedy do 28. 2. 2025.

U těchto dříve registrovaných sociálních služeb totiž musel být, i v návaznosti na výklad zákona o sociálních službách podaného Nejvyšším správním soudem, žadatel o registraci sociální služby bezdlužný v době řízení o žádosti o registraci, následně mu však mohly vzniknout nezaplacené částky, čímž o bezdlužnost přišel. Příkladem tak může být sociální služba, o jejíž registraci bylo rozhodnuto v únoru 2022, přičemž od ledna 2024 poskytovatel dluží na sociálním pojištění a tento dluh nebyl uhrazen ani k březnu 2025 (ani nebylo dohodnuto plnění ve splátkách).

Pokud by dluh byl uhrazen do konce února 2025 (tedy do nabytí účinnosti změny zákona o sociálních službách), jednalo by se o skutečnost, která by po 1. 3. 2025 nebyla právně relevantní. Tento poskytovatel sociální služby by podmínky registrace od března 2025 neporušoval.

Jak je to ovšem s tím poskytovatelem sociální služby, který dluh neuhradil, jak je uvedeno výše v příkladu? Dluh tomuto poskytovateli vznikl v době, kdy požadavek na bezdlužnost po celou dobu poskytování sociální služby v zákoně obsažený nebyl, tedy v době, kdy vznik dluhu byl rovněž právně irrelevantní. Po 1. 3. 2025 však dluh poskytovatele sociální služby právně relevantní je.

Vzhledem k tomu, že novelou dochází k tomu, že na situaci, která nastala před nabytí účinnosti změny zákona o sociálních službách, po účinnosti tohoto zákona dopadá právní úprava, která mění pohled na poskytovatele sociálních služeb (od 1. 3. 2025 začíná dlužící poskytovatel sociálních služeb nesplňovat podmínku registrace sociální služby), jedná se o tzv. nepravou retroaktivitu (resp. retrospektivu). Nepravou retroaktivitou se nedávno opětovně zabýval i Ústavní soud ČR^[5], přičemž uvedl, že „*Nepravá retroaktivita (retrospektiva) je sice zásadně přípustná, nelze však vyloučit, že výjimečně s ohledem na princip právní jistoty a ochranu důvěry v právo převáží zájem jednotlivce na dalším trvání staré právní úpravy pro "staré" právní vztahy nad zákonodárcem vyjádřeným veřejným zájmem na její změně.*“^[6] Uvedený názor Ústavního soudu ČR podporuje i recentní doktrína.^[7]

Nová právní úprava plnění podmínek registrace má vést ke zvýšení ochrany uživatelů sociálních

služeb, kdy ve většině případů jde o zranitelné osoby, bude tak, dle názoru autora, nepravá retroaktivita přípustná.

Závěr

Autor tohoto příspěvku se domnívá, že po nabytí účinnosti změny zákona o sociálních službách (od 1. 3. 2025) musí všichni poskytovatelé sociálních služeb plnit po celou dobu poskytování sociální služby podmínku bezdlužnosti (a to i s ohledem na neexistenci přechodného ustanovení, které by stanovilo lhůtu, v níž by podmínka musela být poskytovatelem sociální služby opětovně splněna). Tedy i poskytovatelé, jimž dluh vznikl do konce února 2025.

Vzhledem ke změně právní úpravy však považuje současně autor za nezbytné, aby registrující orgány vyzvaly poskytovatele sociálních služeb k předložení podkladů nezbytných k posouzení, zda je podmínka bezdlužnosti po 1. 3. 2025 splněna. Takový postup může být realizován registrujícím orgánem v návaznosti na kontrolní oprávnění[8] či v rámci podání vysvětlení podle správního řádu (tedy v rámci zjištění, zda nejsou dány důvody pro zahájení řízení o zrušení registrace)[9].

Pokud bude zjištěno, že poskytovatel sociální služby podmínku bezdlužnosti neplní, považuje autor za nezbytné, aby byla tomuto poskytovateli stanovena lhůta, aby učinil opatření, kterým podmínku registrace opětovně splní (uhrazení dluhu či dohodnutí možnosti splátek). Pokud ve lhůtě nedojde ke splnění podmínky, potom existuje důvod pro zrušení registrace sociální služby[10] a registrující orgán bude muset zahájit správní řízení ve věci jejího zrušení.

Bylo by samozřejmě vhodnější, aby uvedená problematika byla výslovně upravena přechodným ustanovením novelizačního zákona, je však možné, jak se domnívá autor tohoto příspěvku, překonat tento nedostatek výkladem, který autor nastínil.

Mgr. Bc. Zbyněk Vočka,
vedoucí odboru

Krajský úřad Olomouckého kraje, odboru sociálních věcí
Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra správního práva a finančního práva

Jeremenkova 1191/40a
779 00 Olomouc

tel: +420 585 508 217
e-mail: zbynek.vocka@olkraj.cz

[1] Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Ads 90/2024-32 ze dne 11. 11. 2024 obsažený ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, 1/2025, dostupný >>> [zde](#).

[2] Bod 43 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu.

[3] Bod 44 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu.

[4] Zákon č. [38/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [108/2006](#) Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

[5] Viz nález Ústavního soudu ČR č. j. Pl. ÚS 18/24 ze dne 22. 1. 2025 dostupný >>> [zde](#).

[6] Bod 70 odůvodnění nálezu Ústavního soudu ČR č. j. Pl. ÚS 18/24.

[7] K problematice retroaktivity viz publikace TRYZNA, Jan. Retroaktivita v právu. Praha: Auditorium, 2024. ISBN 978-80-87284-98-8.

[8] V návaznosti na ustanovení § 82a zákona o sociálních službách a § 3 zákona č. [255/2012](#) Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[9] Dle § 137 správního řádu.

[10] § 82 odst. 3 písm. a) zákona o sociálních službách.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)

- [AI omnibus](#)